

การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพหุพลังในผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา Development of a Model for Promotion of Active Ageing among Older People in Mueang District, Nakhon Ratchasima Province

หฤทัย กงมaha¹ กรรณิการ์ หาญสูงเนิน² วิไลพร รังควิต³ และ ประทุม กงมaha⁴

Haruethai Kongmaha,¹ Kannika Hansoongneon,² Vilipon Runkawat³ and Pratoom Kongmaha⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพหุพลังในผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ จำนวน 30 คน ตามเกณฑ์คัดเข้า การร่วมกิจกรรมทุกครั้งตลอด 2 ปี และความสมัครใจเข้าร่วมวิจัยที่อาศัยในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง และแบบการสนทนากลุ่ม ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้วยวิธีการหาความเที่ยงตรง โดยผู้เชี่ยวชาญคุณภาพรวมของเนื้อหาภาษา และความครอบคลุม และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องด้วยวิธีการแบบสามเส้า และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีพหุพลังประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1) การสร้างศรัทธาในพลังของผู้สูงอายุที่สามารถเรียนรู้ พัฒนาและทำประโยชน์กับตนเองและคนรอบข้างได้ ให้เกิดขึ้นกับตัวผู้สูงอายุเองและคนทุกกลุ่มวัย เพื่อให้เกิดการยอมรับอย่างแท้จริงจากใจ 2) การสร้างพื้นที่ทางสังคมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถ ซึ่งต้องมีความหลากหลาย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละบุคคล 3) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุและผสมผสานแนวคิดของบุคคลวัยอื่น เพื่อลดช่องว่างระหว่างการสื่อสารและการใช้ชีวิตในยุคปัจจุบัน 4) มีหลากหลายวัยเข้าร่วม 5) สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยและปลอดภัยทั้งนี้จะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีคุณค่าและช่วยพัฒนาประเทศต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ ; พหุพลัง ; ผู้สูงอายุ

¹⁻⁴ อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา, Lecturer, Boromarajonani College of Nursing, Nakhornratchasima

ABSTRACT

This type of research and development aimed to develop a model for promoting the active ageing of older people in Mueang district, Nakhon Ratchasima. The target group was 30 older people selected according to the criteria based on all activity participations throughout every two years and voluntary participation in research among those who resided in Mueang district, Nakhon Ratchasima province. The instruments used were a semi-structured in-depth interview guide and a form for focus group discussion. They were checked of content validity, language usage and whether they had coverage. Data were collected from in-depth interviews and focus group discussions. The data obtained were checked for accuracy by means of triangulation. Analysis of qualitative data was conducted using content analysis.

The results found that the promotion of active ageing among older people comprised 5 components: 1) build faith of active ageing of older people who can learn, develop and benefit themselves in them and in those around them to be truly accepted; 2) create social spaces to allow older people to show their diverse talents by considering the individual difference and need of individual older people; 3) promote lifelong learning through the participation of older people and incorporate the concepts of people in other ages to reduce the gap between communication and living in the present era; 4) have a variety of ages to participate; 5) have the safe and secure environment. This will result in the good and valuable quality of life for the older people and help contribute to the development of the country.

Keywords : Model Development ; Active Ageing ; Older People

บทนำ

จากรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557) พบว่า จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีผู้สูงอายุมากที่สุดในประเทศไทย โดยมีจำนวนประชากรสูงอายุ 336,276 คน คิดเป็นร้อยละ 12.93 ต่อประชากรทั้งจังหวัด ซึ่งถือว่าอยู่ในภาวะสังคมผู้สูงอายุ และกำลังก้าวเข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ในระยะเวลาอันใกล้ หากพิจารณาการดูแลผู้สูงอายุจากประสบการณ์ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสวีเดน หรือประเทศเนเธอร์แลนด์ จะพบปัญหาที่เรื่องค่าใช้จ่ายสาธารณสุข ด้านสุขภาพและการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น การเตรียมความพร้อมในการดูแลประชากรกลุ่มดังกล่าวเพื่อให้มีศักยภาพพึ่งตนเองได้ และสามารถทำประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม ซึ่งตรงกับแนวคิด พหุพลัง (Active Ageing) หมายถึงการกระทำตามกระบวนการที่นำไปสู่การมีสุขภาพดี (Healthy) การมีส่วนร่วมในสังคม (Participation) และการมีความมั่นคง (Security) ในการที่จะเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเมื่อสูงอายุ (World Health Organization, 2002)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา จึงได้มีการจัดตั้ง “กลุ่มรักษ์ผู้สูงอายุ” เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักศึกษา อาจารย์และบุคลากรในการให้บริการทางด้านสุขภาพอนามัยแก่ผู้สูงอายุ พัฒนางานวิจัย นวัตกรรม งานสร้างสรรค์ สร้างและสังเคราะห์องค์ความรู้ ที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ซึ่งการจัดบริการวิชาการดังกล่าว ได้เริ่มดำเนินงานและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 จนถึงปัจจุบัน “กลุ่มรักษ์ผู้สูงอายุ” นั้นสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง นครราชสีมา จากการประสบความสำเร็จในการให้บริการวิชาการได้มีการพัฒนาเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีในการจัดกิจกรรมบริการวิชาการเพื่อส่งเสริมพหุพลัง และในปี 2557 ได้มีการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพหุพลังในผู้สูงอายุของ หอพัก กงมทา กรรมนิการ์ ใหญ่สูงเนิน และประทุม กงมทา (2557) พบว่า การส่งเสริมพหุพลังในผู้สูงอายุ ควรมีการดำเนินงาน 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) สร้างพื้นที่ทางสังคมที่หลากหลายเหมาะสมกับแต่ละบุคคล หมายถึง สถานที่ที่ผู้สูงอายุแสดงความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ 2) กิจกรรมต้องส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง กิจกรรมที่ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และตอบสนองความต้องการ 3) กิจกรรมที่จัด ควรมีความหลากหลายของ

ช่วงวัยในการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ ทำให้ควรรู้สึกตื่นเต้นที่จะได้พบช่วงวัยที่แตกต่างกัน และ 4) การสร้างศรัทธาในพลังของผู้สูงอายุ หมายถึง การให้ความเคารพนับถือผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุเป็นบุคคลของชุมชน สังคม และประเทศชาติ และผลการประเมินจากการศึกษาของหฤทัย กงมหา, นัฐิยา เพียรสูงเนิน และยุพาพร หอมสมบัติ (2557) ที่ศึกษาวิจัยประเมินผลโครงการ การเสริมสร้างศักยภาพผู้สูงอายุ ปีงบประมาณ 2557 พบว่า ผู้สูงอายุในกลุ่มรักษ์ที่มีาร่วมกิจกรรมโครงการได้รับประโยชน์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความสุข ความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมสามารถนำไปเผยแพร่และใช้ประโยชน์ได้จริงในระดับดีมาก ผู้สูงอายุจำนวน 50 ราย ทำงานจิตอาสาให้กับโรงพยาบาลและในชุมชน 30 ราย ทำงานเป็นประธานชมรมผู้สูงอายุ ที่ปรึกษาโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ที่ปรึกษาชมรมศิษย์เก่า ปราชญ์ชาวบ้าน รวมถึงเป็นวิทยากร ผู้สูงอายุ 30 ราย เข้าร่วมอบรมและร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ มาเป็นเวลามากกว่า 5 ปี และนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่และเป็นวิทยากรในระดับจังหวัด จำนวน 10 ราย ผู้วิจัยได้นำรูปแบบดังกล่าวมาใช้เพื่อพัฒนาผู้สูงอายุอีกครั้งในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมน้อย และมีปัญหาเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง จำนวน 30 คน ทำการประเมินผลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรม (Homsombut, 2014) ที่สร้างมาจาก รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังในปี 2557 ดำเนินการตาม 4 ขั้นตอนตลอดปี ทำการประเมินซ้ำ 1 ปี 2558 และประเมินซ้ำในปีที่ 2 คือ 2559 พบว่า ผู้สูงอายุในกลุ่มดังกล่าว จำนวน 12 คน คิดเป็น ร้อยละ 40 ยังคงมีพฤติกรรมคงเดิม

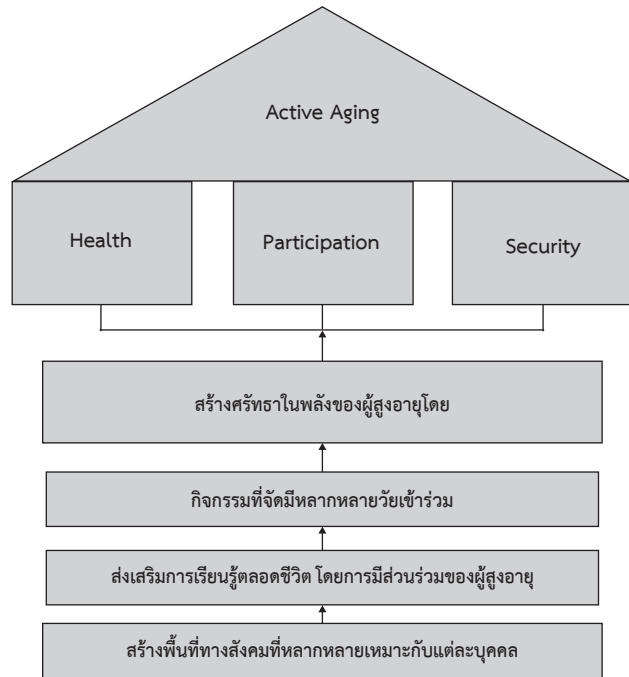
จากผลการประเมินดังกล่าวจึงนำมาสู่การวิจัยเพื่อพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังในผู้สูงอายุให้สามารถใช้ครอบคลุมในกลุ่มผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังและมีการมีส่วนร่วมในสังคมน้อย ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรกลุ่มใหญ่ โดยผลการวิจัยจะช่วยสร้างผู้สูงอายุที่มีพัฒนาพลัง (Active Aging) เพื่อรับใช้สังคมและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมจากประสบการณ์ตรง มีศักยภาพ มีคุณค่า และช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังในผู้สูงอายุอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าวิจัยพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2002) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ระยะเวลาดำเนินการวิจัยตั้งแต่ตุลาคม 2558-มกราคม 2560

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และได้เข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาพลังร่วมกับกลุ่มรักษ์ผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา มีการคัดเลือกตามเกณฑ์การคัดเลือกทั้งหมด 30 คน

เกณฑ์คัดเข้า

1. เข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอทุกครั้งที่ตลอด 2 ปี
2. สามารถทำกิจกรรมได้ตลอดการวิจัย
3. มีความสมัครใจ และยินดีร่วมเข้าร่วมวิจัย

เกณฑ์คัดออก

1. ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง
2. บอกละเลิกการเข้าร่วมวิจัย
3. ย้ายที่อยู่หรือเจ็บป่วย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ได้แก่

1. แบบการสนทนากลุ่มและแนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่มีประเด็นคำถาม ดังนี้

1.1 ภาวะสุขภาพ คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเอง การยอมรับการเจ็บป่วย การดูแลสุขภาพตนเอง และแสวงหาความรู้ในการดูแลตนเอง ความแข็งแรงด้านร่างกาย และการยอมรับความเปลี่ยนแปลงของชีวิต

1.2 ความมั่นคงหรือหลักประกัน คำถามเกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิต ความมั่นคงด้านรายได้ ความมั่นคงที่อยู่อาศัย ความมั่นคงเกี่ยวกับผู้ดูแล ความมั่นคงเกี่ยวกับสวัสดิการการรักษาและบริการจากรัฐ ความมั่นคงด้านคุณค่าชีวิต และการยอมรับการเป็นผู้สูงอายุ ความมั่นคงในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1.3 การมีส่วนร่วม คำถามเกี่ยวกับการเข้าร่วมทำกิจกรรม การบำเพ็ญประโยชน์และจิตอาสา การมีพื้นที่ในการเข้าร่วมหรือทำกิจกรรมตามความสนใจแต่ละบุคคล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก กึ่งโครงสร้าง และการสนทนากลุ่ม ดังนั้นคุณภาพของเครื่องมือจึงหาค่าความเที่ยงตรง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านเนื้อหาภาษาและความครอบคลุม (งามพิศ สัตย์สงวน, 2558) ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ 1 ท่าน อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสังคมและการพัฒนาชุมชน 1 ท่าน ผู้สูงอายุดีเด่น จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1 คน ตรวจสอบความครอบคลุมของประเด็นคำถาม ความถูกต้อง ตามระเบียบวิธีวิจัย จึงนำปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำเครื่องมือวิจัยไปทดสอบกับผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน แล้วปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ.2558 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ.2560 ในการเก็บข้อมูลได้รับข้อมูลจากการ

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ จำนวน 30 คน

2. การสนทนากลุ่ม เป็นแนวคำถามเดียวกับแบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ จำนวน 30 คน

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรมและศึกษาบริบทของผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในช่วงเดือน ตุลาคม 2558 - มิถุนายน 2559

1. ศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีพัฒนาพลัง วิเคราะห์กระบวนการส่งเสริมพัฒนาพลังในผู้สูงอายุ ตามกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2002) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารรายงานการประเมินผลโครงการงานวิจัยประเมินโครงการ

2. การสังเคราะห์งานวิจัยด้านผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา

3. สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน โดยมีแนวคำถามการสัมภาษณ์ที่ถามถึงกระบวนการส่งเสริมพัฒนาพลังในผู้สูงอายุ ตามกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2002)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการส่งเสริม พัฒนาพลังในผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในช่วงเดือน กรกฎาคม 2559 ถึงเดือน กันยายน 2559

1. นำข้อมูลขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรมและศึกษาบริบทของผู้สูงอายุ มาวิเคราะห์ ในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังในผู้สูงอายุตามบริบท

2. ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบก่อนนำรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังไปใช้

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลัง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยนำรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังไปใช้กับผู้สูงอายุ ระหว่างเดือนตุลาคม 2559 ถึง มกราคม 2560

1. ผู้วิจัยเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการบริหารกลุ่มรักษ์ และกรรมการศูนย์ความเป็นเลิศทางการพยาบาลผู้สูงอายุ ชี้แจงรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังไปใช้กับผู้สูงอายุ

2. นำรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังทดลองใช้กับผู้สูงอายุ

3. เก็บรวบรวมข้อมูล ภาวะสุขภาพและการมีส่วนร่วม และข้อมูลความมั่นคงในชีวิต จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมสนทนากลุ่มเป้าหมาย 30 คน เกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลัง

4. หลังจากนำรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังทดลองใช้แล้ว

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบไปวิพากษ์ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้สูงอายุ Active Aging ที่ได้รับการยอมรับและเป็นผู้สูงอายุดีเด่น จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ 1 ท่าน อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสังคม และการพัฒนาชุมชน 1 ท่าน จัดสนทนากลุ่ม ณ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา

5. สรุปรูปแบบการส่งเสริมพลังในผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้ง 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตรวจสอบสามเส้าโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง (Data Triangulation) จากกรรมการบริหาร กลุ่มรักษ์ ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกกลุ่มรักษ์ผู้สูงอายุ อาจารย์ บุคลากร เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาที่เกี่ยวข้องรวมทั้งตรวจสอบจากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลากหลายวิธี (Methodological Triangulation) จากวิธีการศึกษาเอกสารและวิธีการสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยรูปแบบการส่งเสริมพลังในผู้สูงอายุ พบว่า ผลการวิจัยในขั้นที่ 1 พบว่า รูปแบบการส่งเสริมพลังในผู้สูงอายุ (รูปแบบเดิม) มี 4 องค์ประกอบ จากการทบทวนวรรณกรรมและการสนทนากลุ่ม ได้มีการเพิ่มอีก 1 องค์ประกอบ คือ การมีสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยและปลอดภัยต่อผู้สูงอายุ การที่ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมเพราะว่าเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และผู้ดูแลไม่มั่นใจในระบบขนส่งและสิ่งแวดล้อมจึงกังวลหากผู้สูงอายุต้องเดินทางมาร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง ดังคำกล่าว

“อยากมาร่วมมาก แต่ไม่มีคนเฝ้าบ้าน กลัวขโมยขึ้นบ้าน ต้องเฝ้าบ้าน ช่วงนี้โจรมันชุม เศรษฐกิจมันไม่ดี” (ผู้สูงอายุ อายุ 84 ปี)

“ลูกหลานเขาเป็นห่วงไม่อยากให้มาเอง รถเมลล์มันก็วิ่งเร็วจอดไม่สนิทมันก็ไปแล้ว เดินมาเองลูกก็บอกว่าไกล แข็งขาก็ไม่ดี เดี่ยวก็ล้ม รถก็เยอะ ทางเดินเขาก็ไม่มี” (ผู้สูงอายุ อายุ 72 ปี) และขั้นที่ 2 พบว่า มีการจัดรูปแบบการส่งเสริมพลังในผู้สูงอายุใหม่ มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสร้างศรัทธาในพลังของผู้สูงอายุ

2. สร้างพื้นที่ทางสังคมเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุแสดงความสามารถ

3. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ

4. มีหลากหลายวัยเข้าร่วม

5. สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยและปลอดภัย

โดยการวางรูปแบบสามารถทำองค์ประกอบใดก่อนหรือหลังได้ ไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับ เช่น รูปแบบเดิมเพื่อเกิดความยืดหยุ่นตามธรรมชาติของผู้สูงอายุแต่ละคนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการให้ความสำคัญของปัญหาและอุปสรรค การรับรู้ที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการพัฒนาการส่งเสริมพลังในผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

1. การสร้างศรัทธาในพลังของผู้สูงอายุ ที่สามารถเรียนรู้พัฒนาและทำประโยชน์กับตนเองและ ครอบครัวได้ ทำให้เกิดขึ้นกับตัวผู้สูงอายุเองและคนทุกกลุ่มวัย เพื่อให้เกิดการยอมรับอย่างแท้จริงจากใจของทุกวัย

2. รูปแบบการส่งเสริมพลังไม่ควรเรียงตามลำดับขั้นตอนตามรูปแบบเดิม ควรเริ่มด้วยการสร้างพื้นที่ทางสังคมให้กับผู้สูงอายุ เพราะในผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง อาจต้องการการสร้างศรัทธาในพลังของตนเอง เพื่อจะได้มั่นใจ และลดอุปสรรคในการร่วมกิจกรรม ควรมีความยืดหยุ่นสามารถเริ่มกิจกรรมดังกล่าวตามความเหมาะสมของผู้สูงอายุแต่ละคน

3. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ และผสมผสานแนวคิดของบุคคลวัยอื่นเพื่อลดช่องว่างระหว่างการสื่อสารและการใช้ชีวิตในยุคปัจจุบัน

4. การจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง มีหลายช่วงวัยเข้าร่วมกิจกรรม และกิจกรรมมีหลากหลาย มีทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยและยังขาดความมั่นใจในการทำให้รู้สึกกังวลกับภาพลักษณ์และขัดกับความรู้สึกของตนเอง

5. สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยและปลอดภัยคือ สิ่งที่ขาดหายไปในการส่งเสริมพลังในผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมหรือการเข้าร่วมกิจกรรม ความรู้สึกไม่ปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม เช่น ความปลอดภัยในบ้านและทรัพย์สิน มีภาระต้องเฝ้าบ้านเนื่องจากกลัวการถูกโจรกรรม การเดินทางข้ามถนนซึ่งมีรถจำนวนมากและเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ระบบการขนส่งสาธารณะไม่ปลอดภัยและไม่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น รถที่ให้บริการ ชับเร็วจอดไม่สนิท ทำให้ผู้สูงอายุต้องเร่งรีบในการลงและขึ้นรถ เกิดเสี่ยงต่อการหกล้มหรือประสบอุบัติเหตุได้ ตลอดจนวัฒนธรรมในการลูกให้ผู้สูงอายุ นั่ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังในผู้สูงอายุ ได้ข้อค้นพบรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาพลังภายหลังการตรวจสอบรูปแบบโดยการนำไปทดลองใช้ และการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า สามารถส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีพัฒนาพลัง โดยมีองค์ประกอบ

1. การสร้างศรัทธาในพลังของผู้สูงอายุ เนื่องจากการส่งเสริมพัฒนาพลังต้องสร้างความมั่นใจ การสร้างคุณค่าขึ้นอยู่กับความรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ สุชาติ ทวีสิทธิ์ และสวรัย บุญมานนท์ (2553) กล่าวว่า เมื่อครอบครัวให้ความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุ จะส่งผลให้ผู้สูงอายุในครอบครัวนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข โดยผู้สูงอายุที่ได้รับคุณค่าสูงในครอบครัวมีสุขภาพจิตดีกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีคุณค่าในครอบครัว ผู้สูงอายุที่ได้รับหรือส่งเสริมให้เกิดคุณค่าจะสามารถทำการดูแลสุขภาพ ทำกิจกรรมต่างๆ ในสังคมและเพื่อส่วนรวมและเกิดความมั่นคงจากการได้รับการยอมรับและรู้สึกมั่นคงที่จะมีผู้ดูแลหรือสามารถดูแลตนเองได้ การได้รับการยอมรับจากบุคคลวัยอื่นๆ จากการแสดงให้เห็นถึงความจริงใจในการให้บริการ การยอมรับผู้สูงอายุอย่างแท้จริงของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลฯ ในทุกระดับ ตั้งแต่ผู้อำนวยการ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ แม่บ้าน ยามรักษาความปลอดภัย นักศึกษาทุกคนในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม จะตอนรับยกมือไหว้ ทำความเคารพด้วยความอ่อนน้อม ดูแลผู้สูงอายุ ประดุจญาติ ส่งผลทำให้ผู้สูงอายุเกิดคุณค่าและเชื่อมั่นที่จะทำประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัวและผู้อื่น ผลลัพธ์ก่อให้เกิดชมรมนักศึกษา ชมรมโคราชวัยใส รักษาวัยงาม และชมรมบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลฯ ชมรมบุคลากรใจใส รักษาวัยงาม เกิดขึ้นร่วมในการทำจิตอาสาและบริการวิชาการในทุกกิจกรรมซึ่งเกิดจากการยอมรับและมองเห็นคุณค่าในผู้สูงอายุของกลุ่มดังกล่าว

2. การสร้างพื้นที่ทางสังคมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถ โดยจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมนีเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างพื้นที่ทางสังคม ซึ่งต้องมีความหลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละบุคคล โดยกิจกรรมจัดให้กับผู้สูงอายุทุกคนได้ร่วมเป็นหนึ่งในการผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพและมีคุณธรรมจริยธรรมตามอัตลักษณ์บัณฑิต โดยให้ผู้สูงอายุเป็นครูกับนักศึกษาในหลากหลายรายวิชา เช่น เชิญผู้สูงอายุที่มีความสามารถเฉพาะได้แก่ ความรู้เรื่องมารยาทไทย เรื่องประเพณี วัฒนธรรมไทย ร่วมสอนนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาทักษะชีวิต และเป็นผู้ฝึกสอนนักศึกษาในการประกวดมารยาทไทยระดับชาติ จนได้รับรางวัลซึ่งเป็นการ

สร้างคุณค่าในตนเองให้กับผู้สูงอายุ เป็นวิทยากรพิเศษให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหัวทะเล เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและสร้างเจตคติที่ดีผู้สูงอายุ โดยพบว่า ผู้สูงอายุ จำนวน 30 ราย หลังเป็นกรณีศึกษาให้กับนักศึกษาพยาบาลเรื่อง ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในรายวิชาการยธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งผลให้ผู้สูงอายุทุกรายเกิดความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตบัณฑิตพยาบาล โดยทั้ง 30 ราย ไม่ประสงค์รับเงินตอบแทนแต่ขอเป็นจิตอาสา เพื่อพระราชทานและต้องการได้รับการสนับสนุนการบันทึกวิดีโอถ่ายทอดความรู้ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ วัชรภัสร์ แซ่บัว, ฐนิชา คล้าชานา และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560) ศึกษากระบวนการสร้างพื้นที่ทางสังคมของชมรมผู้สูงอายุเมตตาประชาารักษ์ ไร่ชิง : การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานรากพบว่า กระบวนการสร้างพื้นที่ทางสังคมโดยผ่านกิจกรรมหลัก 2 กิจกรรม ได้แก่ การสร้างพื้นที่ทางสังคมด้วยกิจกรรมภายในชมรม และการสร้างพื้นที่ทางสังคมด้วยกิจกรรมภายนอกชมรม

3. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุและผสมผสานแนวคิดของบุคคลวัยอื่น เพื่อลดช่องว่างระหว่างการสื่อสารและการใช้ชีวิตในยุคปัจจุบัน โดยจัดเวทีให้ผู้สูงอายุการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้ผ่านการจัดรายการวิทยุและจดหมายข่าว โดยปัจจุบันกลุ่มรักษ์ผู้สูงอายุมีการจัดทำจดหมายข่าวถึงสมาชิกปีละ 6 ครั้ง พบว่าผู้สูงอายุต่างส่งบทความและเขียนเนื้อหาจำนวนมาก จนต้องจัดลำดับในลงพิมพ์ รวมถึงผู้สูงอายุมีการจัดพิมพ์หรือเขียนมาแจกเองเพิ่มเติม สอดคล้องกับการศึกษาของ ระเบียบ สัจจโสภณ (2556) ศึกษาแนวคิดทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะพัฒนาพลังในผู้สูงอายุพบว่า การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความจำเป็นต่อผู้สูงอายุ เป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้สูงอายุมีความหมายในชีวิตเป็นหนทางที่ผู้สูงอายุได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง และผู้สูงอายุต้องการศึกษาในลักษณะกิจกรรมนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีเป้าหมายการจัด เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว และสามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนสังคม ตลอดจนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน สังคมได้

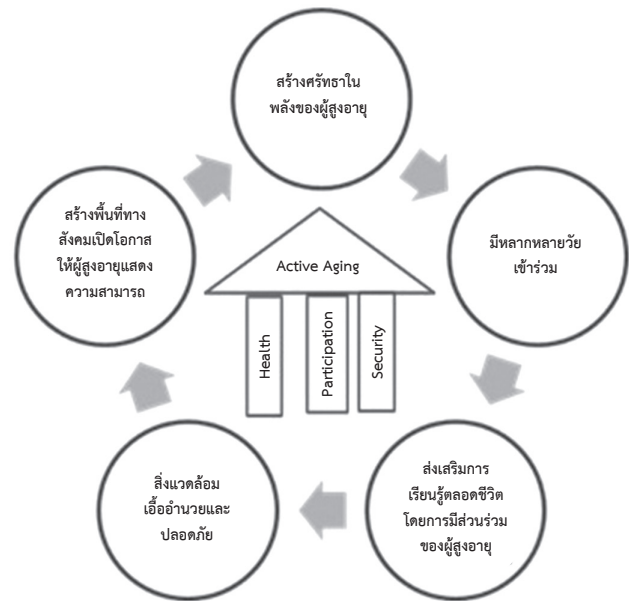
4. มีหลากหลายวัยเข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมในการเข้าร่วมงานวิชาการ และงานสำคัญต่างๆ ในนามกลุ่มรักษ์ผู้สูงอายุ เช่น งานวันสงกรานต์บ้านพึ่งเทียม โดยสนับสนุนให้มีนักศึกษาและบุคลากรเข้าร่วมงาน เพิ่มความมั่นคงทุกด้าน เช่น ทางด้านร่างกาย จัดบริการประเมินสุขภาพสมรรถภาพ คัดกรองโรค ให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพ จากวิทยากรของวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ ประเด็นและควรส่งเสริมกิจกรรมการสร้างสานสัมพันธ์

ในครอบครัว โดยการร่วมกิจกรรมกับคนในครอบครัวพี่น้อง บุตรหลาน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พัฒนาทางด้านจิตใจให้พลิดพลิน มีความสุขในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันสงกรานต์ วันปีใหม่ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณ เดชะธีระปริดา (2557) การบริหารจัดการกิจกรรมนันทนาการเพื่อผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจและต้องการเข้าร่วม 1) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ เทศกาลงานบุญ งานประเพณี 2) กิจกรรมออกกำลังกายคือ กายบริหาร 3) กิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ท่องเที่ยวตามโบราณสถานต่างๆ และ 4) กิจกรรมงานอดิเรกที่ต้องการเข้าร่วมเป็นวิทยากรในการอบรมวิชาการและวิชาชีพทางสังคม และการละเล่นพื้นบ้าน

5. สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยและปลอดภัย การจัดการกิจกรรมการเลือกช่วงเวลา การเลือกวัน สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ จำเป็นต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้สูงอายุ ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาพลัง โดยต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้สูงอายุในแต่ละบุคคล (ดวงเดือน รัตนมงคล, สมชัย สังข์มณี, สุธีร์ รัตนมงคลกุล, วิมลวรรณ เลิศวงศ์เผ่าพันธุ์ และสิริดาภรณ์ สุขฉวี, (2558) สอดคล้องกับการศึกษาของ นอรินี ตะหวา และปวีตร ชัยวิสิทธิ์ (2559) การจัดการสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า 1) ด้านความปลอดภัยทางด้านกายภาพ ได้แก่ พื้นบ้านเรียบไม่ลื่นระดับมากจนเป็นอุปสรรคในการเดิน อุปกรณ์ปิดเปิดน้ำ และลูกบิดประตูเป็นรูปแบบไม่ต้องออกแรงบิดมาก มีราวจับบริเวณทางเดิน และห้องน้ำ ไม่มีสิ่งกีดขวางทางเดินและรอบบริเวณบ้าน เช่น กองหินไม้ วัสดุ/อุปกรณ์ต่างๆ ควรมีก๊อกน้ำชนิดก้านโยก หรือแบบอัตโนมัติ และควรมีสัญญาณฉุกเฉินในห้องนอน ห้องน้ำหรือจุดต่างๆ ภายในบ้าน 2) ด้านสามารถเข้าถึงง่าย มีบริเวณพักผ่อนประจำวันในช่วงกลางวัน ใกล้แหล่งชุมชน มีผู้ที่มีขนาดพอดีผู้สูงอายุหยิบของได้สะดวก ไม่มีสิ่งกีดขวางทางเดิน 3) ด้านสามารถสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้สูงอายุได้สีพื้นบ้าน สีเฟอร์นิเจอร์ สีของผนัง สีผ้าปูเตียง ควรแตกต่างจากพื้นห้องนอน สีทาบ้านควรเป็นสีเขียว สีฟ้า ทำให้เกิดความกระชุ่มกระชวย มีการเข้าร่วมกิจกรรมกับสังคม 4) ด้านดูแลรักษาง่าย มีพื้นที่ใช้สอยเหมาะสมกับจำนวนคนที่พักอาศัย เพียงพอ และมีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตเดิม และมีพื้นบริเวณรอบๆ บ้านเป็นสนามหญ้า หรือสวนหย่อม

จากผลการวิจัยได้รูปแบบใหม่การส่งเสริมพัฒนาพลังในผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาโดยปรับการส่งเสริมพัฒนาพลังจากรูปแบบเดิมที่จำเป็นต้องเริ่มสร้างพื้นที่ทางสังคมและดำเนินตามขั้นตอน เป็นสามารถเริ่มทำส่วนใดก่อนก็ได้ตามบริบทของผู้สูงอายุแต่ละบุคคลและเพิ่มเติมในส่วนสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยและปลอดภัย ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบใหม่การส่งเสริมพัฒนาพลังในผู้สูงอายุ
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 2560

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษารูปแบบวิจัยนี้จะเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมหรือโครงการ หรือโรงเรียนผู้สูงอายุ เสริมสร้างพัฒนาพลังในผู้สูงอายุได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาในระยะยาว และมีการวัดในเชิงปริมาณร่วมด้วยเพื่อสร้างรูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- งามพิศ สัตย์สงวน. (2558). การวิจัยเชิงคุณภาพทางมานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน รัตนะมงคลกุล, สมชัย สังข์มณี, สุธีร์ รัตนะมงคลกุล, วิมลวรรณ เลิศวงศ์เผ่าพันธุ์ และสิรดาภัทร สุขฉวี. (2558). ภาพสุขภาพของผู้สูงอายุผ่านมุมมองพลฒพลังในชุมชน จังหวัดนครนายก. *วารสารการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ*. 22 (2), 48-60.
- นอรินี ตะหวา และปวีตร ชัยวิสิทธิ์. (2559). การจัดการสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*. 5 (1), 31-39.
- ปณิธิ บราวน์. (2557). พลฒพลัง: บทบาทของกลุ่มผู้สูงอายุและ “ทุน” ที่ใช้ในการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุ. *วารสารมนุษย์ สังคมศาสตร์*. 31 (3), 97-119.
- ระวี สัจจโสภณ. (2556). แนวคิดทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะพลฒพลังในผู้สูงอายุ. *วารสารเกษตรศาสตร์ (สังคม)*. 34, 471-490
- วัชรภัสร์ แซบัว, ฐนิชา คล้าขานา และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). กระบวนการสร้างพื้นที่ทางสังคมของชมรมผู้สูงอายุเมตตาประชาารักษ์ ไร่จิง: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10 (1), 1774-1785
- สุชาดา ทวีสิทธิ์ และ สวรัย บุญมานนท์. (2553). *คุณค่าผู้สูงอายุในสายตาสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : เดือนตุลา จำกัด.
- สุวรรณา เตชะธีระปริดา. (2557). การบริหารจัดการกิจกรรมนันทนาการเพื่อผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*. 3 (2), 89-100
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2557*. สืบค้นเมื่อ กันยายน 2558, จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/elderlyworkFullReport57-1.pdf>.
- หฤทัย กงมหา, นัญญา เพียรสูงเนิน, และยุพาพร หอมสมบัติ. (2557). *รายงานการวิจัยการประเมินผลโครงการ การเสริมสร้างศักยภาพผู้สูงอายุ ปีงบประมาณ 2557*. นครราชสีมา : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา .
- หฤทัย กงมหา, กรรณิการ์ หาญสูงเนิน และประทุม กงมหา. (2557). *รายงานการวิจัยการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพลฒพลังในกลุ่มรักษ์ผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา*. นครราชสีมา : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา.
- Homsombut, Y., Kongmaha, H., Hansoongnoen, K., & Meesattayanan, P. (2014, 27-28 November). *What kind of activity is for successful active ageing?* Rakphusung-aayu Group in Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Ratchasima. ANPOR Conference, Bangkok, Thailand.
- Word Health Organization. (2002). *Active ageing: A policy framework*. Geneva : World Health Organization.

Translated Thai References

- Brown, P. (2014). Active ageing: The roles of the aged groups and the ‘capitals’ utilized in elderly care movement. *Journal of Humanities & Social Sciences*. 31(3), 97-119. [in Thai]
- Chaebua, V., Khlamchana, T., & Siriwong, P. (2017). The process of constructing social space for the senior citizen club of Mettapracharak Raikhing: A study to create grounded theory. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(1), 1774-1785. [in Thai]
- Kongmaha, H., Haansoongnoen, K., & Kongmaha, P. (2014). *Research report on the development of active ageing promotion model in elderly care group, Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Ratchasima*. Nakhon Ratchasima: Boromarajonani College of Nursing. [in Thai]
- Kongmaha, H., Phiansungnoen, N., & Homsombut, Y. (2014). *Report on investigation of evaluating the elderly empowerment project, fiscal year 2014*. Nakhon Ratchasima : Boromarajonani College of Nursing. [in Thai]

- National Statistical Office of Thailand. (2014). *Report on the Elderly Population Survey In Thailand*. Retrieved September 2015, from [http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/elderlyworkFullReport 57-1.pdf](http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/elderlyworkFullReport%2057-1.pdf). [in Thai]
- Techatheerapreeda, S. (2014). Management of the elderly's recreational activity in Sikhiew Sub-district Municipality, Sikhiew district, Nakhon Ratchasima province. *Journal of Business Administration, the Association of Private Higher Education Institutions of Thailand*, 3(2), 89-100. [in Thai]
- Thaweessit, S. & Boonyamanont, S. (2010). *Value of the elderly in Thai society's eye*. Bangkok : October Printing Co., Ltd. [in Thai]
- Rattanamongkholkul, D., Sungkhamanee, S., Rattanamongkholkul, S., Lertwongpaopun, W., & Sukchawee, S. (2015). Wellbeing profile of elderly people through an active ageing perspective in the community. *Journal of Medicine and Health Sciences*, 22(2), 48-60. [in Thai]
- Sajjasophon, R. (2013). Educational concepts for developing active ageing in the elderly. *Kasetsart Journal (Soc. Sci.)*, 34, 471-490. [in Thai]
- Satsa-nguan, N. (2015). *Anthropological qualitative research* (7th Ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]
- Tawa, N. & Chaivisit, P. (2016). The environmental management and housing for the elderly in Mueang District, Nakhon Si Thammarat. *Journal of Association of Private Higher Education Institutions of Thailand under the Patronage of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn*. 5(1), 31-39. [in Thai]